

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УКРАИНЫ
ХАРЬКОВСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

210 лет

*Харьковскому национальному медицинскому
университету*

**ВОПРОСЫ
ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ И КЛИНИЧЕСКОЙ
СТОМАТОЛОГИИ**

*Сборник научных трудов
Выпуск 11
Часть 2*

**МАТЕРИАЛЫ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
С МЕЖДУНАРОДНЫМ УЧАСТИЕМ
«ГОФУНГОВСКИЕ ЧТЕНИЯ»
в рамках празднования 210-летия ХНМУ и международного Дня стоматолога**

Харьков 10 февраля 2015 г.

Харьков
2015

УДК 616.31 (081/082)

ББК 56.6

В 74

Редакційна колегія: проф. Є.М. Рябоконт (відповідальний редактор), ас. Б.Г. Бурцев (відповідальний секретар.), проф. В.П. Голік, проф. Г.Ф. Катурова, проф. Р.С. Назарян, доц. В.В. Ніконов, проф. Г.П. Рузін, проф. І.І. Соколова, проф. А.М. Біловол, проф. А.С. Журавльов, проф. В.О. П'ятикоп.

Рецензенти: професор А.В. Самойленко – зав. каф. терапевтичної стоматології ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»; професор В.І. Гризодуб – зав. каф. ортопедичної стоматології та ортодонції дорослих Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України.

В74 Вопросы экспериментальной и клинической стоматологии: Сб. науч. тр. - Вып. 11. – Ч.2. /Редкол.: Е.Н. Рябоконт (отв. ред.) и др.; МЗ Украины, Харьк. нац. мед. ун-т. - Харьков: ХНМУ, 2015. - 268 с.

Затверджений та рекомендований до видання Вченою радою Харківського національного медичного університету (протокол №1 від 22.01.2015 р.)

Збірка наукових праць присвячена 210-річчю Харківського національного медичного університету. У ній представлені матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Гофунговські читання» у рамках святкування 210-річчя ХНМУ та міжнародного Дня стоматолога (10.02.2015 р.). Збірка включає останні результати наукових досліджень по актуальних проблемах стоматології та щелепно-лицьової хірургії з різних країн. У випуск включені праці фахівців, які виконані на кафедрах стоматологічного профілю та суміжних дисциплін медичних ВНЗ і установ післядипломної освіти лікарів, а також в практичній охороні здоров'я. У них відбиті експериментальні, теоретичні і клінічні питання сучасної стоматології та щелепно-лицьової хірургії. Представлені роботи з питань профілактики, діагностики, лікування і реабілітації стоматологічних захворювань у дорослих і дітей; педагогіки, історії стоматології, медичного краєзнавства та огляди літератури.

Автори виражають подяку за допомогу в публікації збірки Харківський обласний осередок Асоціації стоматологів України (голова осередку – кандидат наук з держ. управління, доцент Н.М. Удовиченко)

УДК 616.31 (081/082)

ББК 56.6

© Харківський національний медичний університет, 2015

6-ти годинних занять (120 годин).

Для вивчення циклу проводиться роз'яснення студентам структури модуля, організації та проведення практичних занять, системи оцінювання. Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності та підсумкового модульного контролю. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно заданих тем і включає оцінювання: початкового рівня (тестовий контроль); основного етапу практичного заняття (індивідуальне опитування, робота біля ліжка хворого, контроль професійних умінь під час мікро-курації хворих); кінцевого рівня знань (вирішення типових ситуаційних задач).

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при умові виконання годин навчальної програми та при отриманні необхідної кількості балів за модуль. Незадовільні оцінки студентами відраховуються. На підсумковий, модульний контроль вноситься 100 задач типу «Крок-2». Результати оцінюються в балах та додаються до сумарної оцінки за модуль.

Провівши аналіз переходу на кредитно-модульну систему навчання слід відмітити, те що в 10 семестрі в об'ємі модуля №6 «Субординатура» не передбачено тематики для проведення самостійної роботи, також не передбачені теми для читання лекцій, що на нашу думку є певним недоліком модуля №6 «Субординатура» та є підставою для подальшої роботи по вдосконаленню даного модуля.

Рузин Г.П.

ПАМ'ЯТЬ ОБ УЧИТЕЛЕ В ФОРМИРОВАНИИ ЛИЧНОСТИ ВРАЧА

Харьковский национальный медицинский университет, Украина

Еще в письменных источниках шумеров подчеркивалась роль взаимоотношений учителя и ученика в процессе обучения. Важность этого прослеживается в греческих, римских, средневековых печатных материалах. Нашла свое отражение значение диалога «учитель-ученик» и их взаимоотношений в клятве Гиппократов, которую и сейчас, пусть в усеченном виде, принимают выпускники медицинских и стоматологических ВУЗов.

Думаю, что высказываемые мною мысли соответствуют идее сборника, посвященного памяти одного из основоположников украинской стоматологии, профессора Е.М. Гофунга. В отечественной системе подготовки врача изначально было заложено уважение к учителю. В мемуарах профессоров Кованова, Долецкого, Кассирского и других много внимания уделено их воспоминаниям об учителях, которые прививали им интерес к специальности, вели их по трудовой дороге от достижения к достижению, помогали преодолевать трудности, воспитывали и поддерживали интерес к науке, к врачебной деятельности. Те же взгляды можно проследить и в художественной литературе, читая произведения Чехова, Булгакова, Аксенова, Германа и многих других авторов, которые в своем творчестве обращались к врачам и их деятельности. Хорошие традиции должны поддерживаться, всячески развиваться и поощряться. Однако приходится сделать вывод, что как будто не требующее доказательств положение о значении вышесказанного, на мой взгляд, сейчас требует нового подтверждения.

Последние десятилетия, кроме значительных изменений в социальной жиз-

ни общества, характеризуются революционными преобразованиями в информационных возможностях общения, в том числе и в системе «учитель-ученик». Все большее внедрение в учебный процесс дистанционных методов обучения, виртуального общения, тестового контроля негативно сказывается на межличностном общении учителя и ученика, снижается значение лекции, как способа приобщения слушателя к рассмотрению общемедицинских и конкретных клинических проблем через соучастие в их формировании, анализе и доказательстве.

Не отвергая сегодняшние возможности информационного обеспечения изучения той или иной медицинской дисциплины, хочу поделиться некоторыми соображениями, которые, на мой взгляд, заслуживают внимание в контексте подготовки врача.

За мой более чем 50-ти летний стаж стоматолога мне посчастливилось встречаться практически, со всеми выдающимися стоматологами Советского Союза и нынешней Украины, начиная с академиков АМН СССР А.А. Лимберг-ом, А.И. Евдокимовым, Н.Н. Бажановым и заканчивая член-корреспондентами АМНУ В.А. Маланчуком, К.И. Косенко, Л.В. Харьковским, многими и многими профессорами, представляющими цвет отечественной стоматологии. Нельзя не отметить с каким уважением отзывались о своих учителях профессора Ю.И. Бернадский, Ю.Ф. Григорчук, да и многие, многие другие, фамилии которых можно долго перечислять.

Прежде всего, их всех отличала преданность науке, доброжелательность и требовательность к ученикам, взаимоуважение в научных дискуссиях, высокая порядочность в межличностных отношениях. Примером этого служат существовавшие в свое время непримиримые научные противоречия между учеными Московской, Ленинградской, Киевской, Харьковской школ по проблемам карие-са, остеомиелита, пародонтита и пр. и многолетней искренней дружбой, связывающей «научных противников».

Если вернуться к своим студенческим, аспирантским годам, то как не вспомнить с благодарностью и ощущением важности услышанного в лекциях профессоров А.А. Кьяндского, Л.Р. Балона, В.М. Уварова, И.С. Рубинова. Разве можно забыть практические занятия, которые проводили будущие профессора Б.Л. Павлов, А.Э. Гуцан, М.М. Соловьев. Обращение «коллега, благодарю за помощь» нередко слышали неоперившиеся птенцы-пятикурсники. Много давало и осталось в памяти от, пусть краткого, общения с профессорами М.В. Мухиным, А.А. Дунаевским. Осознание результатов такого общения приходит не сразу. Со временем постепенно ты начинаешь понимать то переданное тебе богатство, которым с тобой щедро поделился учитель.

Для воспитания современного врача, на мой взгляд, необходимо постоянное его знакомство через лектора, преподавателя с основоположниками специальности, авторами методов и способов лечения и диагностики тех или иных процессов, которые ими были предложены, разработаны, обоснованы и внедрены. Студент должен постоянно ощущать, что изучаемый им предмет, болезнь, способ исследования обязан своим развитием, обоснованием, а то и открытием конкретному, реальному, живому человеку, внесшему свою долю в целостное развитие науки, которой студенту предстоит овладеть.

У поэта и писателя Расула Газматова есть фраза: «если в прошлое выстрелить из пистолета, то будущее в тебя выстрелит из пушки». К сожалению, за период истории, как давней, так и новейшей, эти выстрелы звучали и порой прерывали естественную преемственность отношений между поколениями, в том числе и в научной среде. Недопустимо, что бы в процессе учебы воспитывались «Иваны, не помнящие родства». Поэтому имеет смысл в каждой лекции, практическом занятии подчеркивать роль и значение конкретных личностей, внесших определенный вклад в изучение разбираемой той или иной клинической проблемы. Студенты должны знать историю кафедры, на которой они занимаются, научные направления, над которыми работают её сотрудники и какие достигнуты ими успехи. Для привлечения интереса к предмету и воспитания уважения к предшественникам стоило бы, на мой взгляд, в программу лекций уже на первом курсе включить одну-две обобщенные лекции по истории развития профильных дисциплин, чтоб студенты стоматологи с первых дней учебы познакомились с конкретными выдающимися личностями, оставившими свой след в конкретной специальности.

В заключение еще раз хочу подчеркнуть, что никакая механизация, компьютеризация никогда не сможет заменить важности межличностного общения учителя и ученика, и, соответственно, не оставить благодарной памяти у второго о первом.

Рябокоть Є.М., Костюк Н.Г., Андрєєва О.В..

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСА НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ У 9 СЕМЕСТРІ З ДИСЦИПЛІНИ « ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.

Харківський національний медичний університет, Україна

На 5-му курсі стоматологічного факультета завершується вивчення фахових дисциплін, одним з яких є терапевтична стоматологія. У 9 семестрі зі студентами вивчаються нові заключні теми (модуль 4) – «Захворювання слизової оболонки порожнини рота» [1]. В останні роки у 9-му семестрі також проходить підготовка до ліцензійного тестування «КРОК-2.Стоматологія» та державних іспитів. На протязі усього семестра студенти готують реферативну історію хвороби з обраної теми по захворюванням слизової оболонки порожнини рота. Як підсумок, у кінці семестра захищають її на заліку та складають комп'ютерний тестовий контроль з усіх розділів терапевтичної стоматології. На практичних заняттях студенти опановують нові практичні навички модуля 4, удосконалюють набуті ними раніше.

Колективом кафедри за тематикою модуля 4 розроблені та випущені навчально-методичні матеріали для зручності студентів та згідно їх побажань. Це робочі зошити та тестові завдання модуля 4, методичні вказівки для самостійної роботи студентів, тощо[3]. Робочі зошити у цьому навчальному році перероблялися та доповнювалися згідно нової програми. Наразі вони містять тематичний план; контрольні питання до кожного заняття та змістовних модулів; список рекомендованої літератури; розширену схему історії хвороби; пакет

Янишен И.В., Караченцева Т.А., Сидорова О.В. Экспериментальное обоснование применения альгинатного оттискового материала «Стомальгин - 04».....	65
Golik V.P., Janisch I.V., Breslavets N.M. The fixing system of facing polymer for cast dentures.	71
Nikonov A.Yu., Omelchenko O.A., Kovalchuk D.O., Dyudina I.L., Morphological research of mucous membrane of gum at intolerance of metal orthopaedic constructions	72

ВОПРОСЫ ПЕДАГОГИКИ

Горб-Гаврильченко И.В. Особенности преподавания раздела «заболевания пародонта» студентам 4 курса стоматологического факультета.....	73
Пермінов О.Б., Ярмошук І.Р., Руднева В.М., Чайка О.М., Саяпіна Л.М., Чумаченко О.В. Бінарні лекції в контексті єдності фундаментальної та професійної підготовки лікарів-стоматологів	76
Пюрік В.П., Ничипорчук Г.П., Проць Г.Б., Пермінов О.Б., Тарнавська Л.В., Деркач Л.З. Особливості організації навчального процесу субординаторів на кафедрі хірургічної стоматології в умовах кредитно-модульної системи.....	79
Рузин Г.П. Память об учителе в формировании личности врача.....	80
Рябоконт Є.М., Костюк Н.Г., Андреева О.В. Організація навчального процесу на практичних заняттях у 9 семестрі з дисципліни « Терапевтична стоматологія» на сучасному етапі.....	82

ОБЗОРЫ ЛИТЕРАТУРЫ

Луцкая И.К. Зубной ликвор и его транспортные структуры.....	84
Петрикас А.Ж., Медведев Д.В., Честных Е.В., Ольховская Е.Б., Общие реакции после спонгиозных анестезий.	88
Петрикас А.Ж., Медведев Д.В., Куликова К.В. Снижение дозы местного анестетика в современной стоматологии.....	96
Рожко М.М., Чубій І.З. Використання біофлавоноїдів у стоматологічній практиці.....	101
Соколова И.И., Хлестун Н.Л., Левицкий А.П. Значение гиалуроновой кислоты в медицине и стоматологии	105
Чухрай И.Г., Марченко Е.И., Новак Н.В. Клинические особенности лечения зубов с глубокими кариозными поражениями II класса по Блэку.....	110
Ромашикіна О.А. З досвіду викладання спецкурсу «основні методи виготовлення зубних протезів» для англомовних студентів.....	117
Романова Ю.Г., Біда А.В. Можливості профілактики хронічного герпетичного стоматиту при денціальній імплантації.....	118

ХИРУРГИЧЕСКАЯ СТОМАТОЛОГИЯ И ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВАЯ ХИРУРГИЯ

Аветиков Д.С., Гутник А.А. Параметры растягивания шкёрно-жировых клаптів бічної ділянки обличчя при одноосному розтягуванні	120
Аветиков Д.С., Стебловский Д.В. Оптимальные виды разрезов при проведении нижней ринидэктомии.....	121
Аветиков Д.С., Яценко И.В., Ставицкий С.А., Локес Е.П., Бойко И.В. Современный шовный материал в практике хирурга-стоматолога	123
Ахмеров В.Д. Сравнительная характеристика некоторых методов вестибулопластики при мелком преддверии полости рта.....	130
Бондаренко В.В., Ву Вьет Куонг, Гаврильев В.М. Вплив «ліпіну» на післяопераційний перебіг у хворих з одонтогенними флегмонами дна порожнини рота	131
Бровка Д.К., Бурда Д.М. Профилактика токсических реакций при проведении обезболивания в условиях амбулаторного стоматологического приема	132
Волошан А.А., Демяник Д.С., Энтина Ю.М. Преимущества использования метода компьютерной томографии с контрастированием в клинике челюстно – лицевой хирургии	134
Волошин М.А., Бурега Ю.О. Особливості формування щелепи щурів в ранньому постнатальному періоді нормі та після внутрішньоутробної антигенної дії.....	135
Волошина Л.І., Скікевич М.Г., Соколова Н.А. Використання цераксону у клініці щелепно-лицевої хірургії	141
Григоров С.Н., Рекова Л.П., Давыдов А.А., Потапов В.Ю. Клинический случай оссифи-	